

A NEW COURSE IN READING PALI

Bài 7.4

Đoạn kinh 7 (MP)

«Bhante Nāgasena, nav’ime puggalā mantitaṃ guyhaṃ vivaranti na dhārenti. Katame nava? Rāgacarito, dosacarito, mohacarito, bhīruko, āmisagaruko, itthī, soṇḍo, paṇḍako, dāraako»ti.

Thero āha «Tesaṃ ko doso»ti?

«Rāgacarito, bhante Nāgasena, rāgavasena mantitaṃ guyhaṃ vivarati na dhāreti, dosacarito, bhante, dosavasena mantitaṃ guyhaṃ vivarati na dhāreti, mūlho mohavasena mantitaṃ guyhaṃ vivarati na dhāreti, bhīruko bhayavasena mantitaṃ guyhaṃ vivarati na dhāreti, āmisagaruko āmisahetu mantitaṃ guyhaṃ vivarati na dhāreti, itthī ... ittaratāya mantitaṃ guyhaṃ vivarati na dhāreti, soṇḍiko surālolatāya mantitaṃ guyhaṃ vivarati na dhāreti, paṇḍako anekamsikatāya mantitaṃ guyhaṃ vivarati na dhāreti, dāraako capalatāya mantitaṃ guyhaṃ vivarati na dhāreti.

Bhavatīha:

«Ratto duṭṭho ca mūlho ca - bhīru
āmisagaruko itthī soṇḍo paṇḍako ca -
navamo bhavati dāraako.

Nav’ete puggalā loke - ittarā calitā calā;
etehi mantitaṃ guyhaṃ - khippaṃ bhavati pākaṭaṃ»ti.

Từ vựng đoạn kinh 7

STT	Từ Pali	Nghĩa Việt liên quan đến đoạn kinh	Từ loại
1	Bhante	Bạch Đại đức [hô cách, số ít của bhadanta]	Danh, nam
2	Nāgaseno	Tên riêng	Danh, nam
3	Nava	9	Số
4	Ayaṃ/imam/ayaṃ	Người ấy, vật ấy	Đại, nhân xưng/chỉ định 3
5	Puggalo	Người	Danh, nam
6	Mantitaṃ	Lời khuyên	Danh, trung
7	Guyha	Bí mật	Tính
8	Vivarati	Tiết lộ	Động, hiện tại, chủ động, mô tả

9	Na	Không	Phụ
10	Dhāreti	Giữ	Động, hiện tại, chủ động, mô tả
11	Katamo/katamaṃ/ katamā	Người nào, vật nào, gì	Đại, nghi vấn
12	Carita	Có hành vi	Tính
13	X-carita	Có hành vi X	Tính
14	Rāgo	Tham	Danh, nam
15	Doso	Sân	Danh, nam
16	Moho	Si	Danh, nam
17	Bhīruko	Nhát gan	Tính
18	Āmisam	Vật chất, của cái thế gian	Danh, trung
19	Garuka	Xem trọng, xem nặng	Tính
20	Itthī	Người nữ	Danh, nữ
21	Soṇḍa	Nghiện rượu	Tính
22	Paṇḍako	Người bị thiếu	Danh, nam
23	Dārako	Đứa trẻ	Danh, nam
24	(i)ti	[Kí hiệu trích dẫn]	Phụ
25	Thero	Trưởng lão	Danh, nam
26	Āha	Nói	Động, bất định, chủ động, mô tả
27	So/tam/sā Eso/etam/esā	Cái đó, người đó	Đại, nhân xưng/chỉ định 3
28	Ko/kiṃ/kā	Ai, cái gì, gì	Đại, nghi vấn
29	Doso	Lỗi	Danh, nam
30	Vaso	Ảnh hưởng	Danh, nam
31	Mūlho	Người si	Danh, nam
32	Bhayam	Nỗi sợ	Danh, trung
33	Hetu/hetu/hetunī	Do nguyên nhân	Tính
34	Paññā	Trí óc	Danh, nữ
35	Ittaratā	Sự thay đổi	Danh, nữ
36	Surā	Rượu	Danh, nữ
37	Lolatā	Sự tham muốn	Danh, nữ
38	Anekamsikatā	Sự nghi ngờ	Danh, nữ
39	Capalatā	Sự thất thường	Danh, nữ
40	Bhavati	Thì, là, tồn tại	Động, hiện tại, chủ động, mô tả
41	Iha	Ở đây	Trạng
42	Bhavatiha	Bhavati + iha	
43	Ratta	Tham	Tính
44	Duṭṭha	Sân	Tính
45	Ca	Và, hoặc	Phụ
46	Mūlha	Si	Tính
47	Bhīru	Nhút nhát	Tính
48	Loko	Thế gian	Danh, nam

49	Ittara	Thất thường, không đáng tin	Tính
50	Calita	Dao động	Tính
51	Cala	Dễ thay đổi	Tính
52	Khippam	Nhanh	Trạng
53	Pakaṭa	Được biết	Tính

Ngữ pháp đoạn kinh 7

STT	Điểm Ngữ pháp	Tổng quát	Đoạn kinh 7
1	NA	NA	NA

Đoạn kinh 8 (MP)

Middhī yadā hoti mahagghaso ca,
niddāyitā samparivattasāyī;
Mahāvarāhova nivāpapaṭṭho,
punappunam gabbhamupeti mando.

Appamādaratā hotha - sacittamanurakkhatha;
duggā uddharath'attānam - paṃke sanno'va kuñjaro.

Từ vựng đoạn kinh 8

STT	Từ Pali	Nghĩa Việt liên quan đến đoạn kinh	Từ loại
1	Middhin	Uể oải	Tính
2	Yadā	Khi	Phụ
3	Hoti	Thì, là, tồn tại	Động, hiện tại, chủ động, mô tả
4	Mahant	Lớn	Tính
5	Ghaso	Người ăn	Danh, nam
6	Mahagghaso	Mahant + ghaso	
7	Ca	Và, hoặc	Phụ
8	Niddāyitar	Người ưa ngủ	Danh, nam
9	Sam-	Hoàn toàn, trọn vẹn	Tiền tố
10	Pari-	Toàn bộ	Tiền tố
11	Vattam	Sự chuyển động	Danh, trung
12	Sāyin	Người ngủ	Danh, nam
13	Samparivattasāyin	Sam + pari + vatta + sāyin	Danh, nam
14	Varāho	Con lợn	Danh, nam
15	Iva	Giống như	Phụ

16	Nivāpo	Cỏ khô [một loại thức ăn cho gia súc]	Danh, nam
17	Putṭha	Được cho ăn	Quá phân
18	Punappunam	Trở đi trở lại	Trạng
19	Gabbho	Bào thai, tử cung	Danh, nam
20	Upeti	Đi đến	Động, hiện tại, chủ động, mô tả
21	Manda	Lười biếng, trì độn	Tính
22	Appamādo	Tính nghiêm chỉnh, thận trọng	Danh, nam
23	Rata	Vui	Quá phân
24	Sacittam	Tâm mình, tâm bản thân	Danh, trung
25	Anurakkhati	Bảo vệ, bảo hộ	Động, hiện tại, chủ động, mô tả
26	Duggam	Vùng đất hiểm	Danh, trung
27	Uddharati	Nâng lên	Động, hiện tại, chủ động, mô tả
28	Attan	Bản thân, mình	Danh, nam
29	Pamko	Bùn	Danh, nam
30	Sanna	Bị chìm	Quá phân
31	Kuñjaro	Con voi	Danh, nam

Ngữ pháp đoạn kinh 8

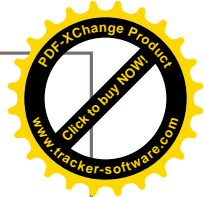
STT	Điểm Ngữ pháp	Tổng quát	Đoạn kinh 8
1	NA	NA	NA

Đoạn kinh 10 (AN)

... tasmātiha, bhikkhave, evaṃ sikkhitabbam — ‘yehi tīhi dhammehi samannāgato bālo veditabbo te tayo dhamme abhinivajjetvā, yehi tīhi dhammehi samannāgato paṇḍito veditabbo te tayo dhamme samādhāya vattissāmā’ti. evañhi vo, bhikkhave, sikkhitabbanti

Từ vựng đoạn kinh 10

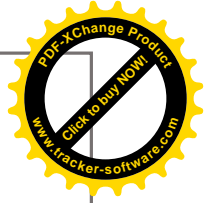
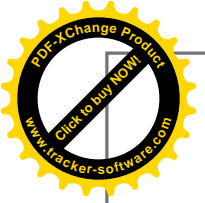
STT	Từ Pali	Nghĩa Việt liên quan đến đoạn kinh	Từ loại
1	Tasmā	Do đó	Phụ
2	Iha	Ở đây	Trạng
3	Bhikkhu	Tỳ Kheo	Danh, nam
4	Evaṃ	Như vậy, như này	Trạng
5	Sikkhati	Học tập	Động, hiện tại, chủ động, mô tả
6	Yo/yaṃ/yā	Người mà, vật mà	Đại, quan hệ

		Mà người ấy, mà vật ấy Người nào, vật nào	
7	Ti	Ba	Số
8	Dhammo	Pháp	Danh, nam
9	Samannāgata	Đầy đủ, có	Tính
10	Bālo	Kẻ ngu	Danh, nam
11	Vedeti	Biết, nhận biết	Động, hiện tại, chủ động, mô tả
12	So/taṃ/sā Eso/etaṃ/esā	Cái đó, người đó	Đại, nhân xưng/chỉ định 3
13	Abhi-	Tới, hướng tới, chống lại, vượt quá	Tiền tố
14	Ni-	Bên ngoài, hướng tới, xuống, hướng xuống, vào trong, trong, bên dưới	Tiền tố
15	Vajjeti	Tránh	Động, hiện tại, chủ động, mô tả
16	Paṇḍito	Bậc trí	Danh, nam
17	Sam-	Hoàn toàn, trọn vẹn, với, cùng với, thuận theo	Tiền tố
18	Ādāya	Chấp nhận	Động, bất biến
19	Vattati	Tiến hành	Động, hiện tại, chủ động, mô tả
20	Hī	[nhấn mạnh]	Phụ
21	Vo	Anh, bạn [gián bố, sở hữu, dụng cụ cách số nhiều]	Đại, nhân xưng, 2

Ngữ pháp đoạn kinh 10

STT	Điểm Ngữ pháp	Tổng quát	Đoạn kinh 10
1	NA	NA	NA

Bài đọc thêm

[1] Yo naro assa, so kare vajjam // yo naro siyā, so kare vajjam (Ngạn ngữ Anh)

STT	Từ Pali	Nghĩa Việt liên quan	Từ loại
1	Yo/yam/yā	Người mà, vật mà Mà người ấy, mà vật ấy Người nào, vật nào	Đại, quan hệ
2	Naro	Con người	Danh, nam
3	Assa	Thì, là, tồn tại	Động, chủ động, cầu khiến
4	So/tam/sā	Người ấy, vật ấy	Đại, nhân xưng/chỉ định 3
5	Karoti	Làm, gây ra	Động, hiện tại, chủ động, mô tả
6	Vajjam	Lỗi, sai lầm	Danh, trung
7	Siyā	Thì, là, tồn tại	Động, chủ động, cầu khiến
Ghi chú		NA	
Câu gốc Anh hiện đại		To err is human	

[2] Yameva na mahantam hoti, tam samvatte atthāya // yameva na maham hoti, tam samvatte atthāya (Ngạn ngữ Anh)

STT	Từ Pali	Nghĩa Việt liên quan	Từ loại
1	Yo/yam/yā	Người mà, vật mà Mà người ấy, mà vật ấy Người nào, vật nào	Đại, quan hệ
2	Eva	[Nhấn mạnh]	Phụ
3	Na	Không	Phụ
4	Mahant	Lớn	Tính
5	Hoti	Thì, là, tồn tại	Động, hiện tại, chủ động, mô tả
6	So/tam/sā	Người ấy, vật ấy	Đại, nhân xưng/chỉ định 3
7	Samvattati	Dẫn tới, đưa tới	Động, hiện tại, chủ động, mô tả
8	Attho	Lợi ích	Danh, nam
Ghi chú		NA	
Câu gốc Anh hiện đại		Every little helps	

[3] Sabbo manusso atthi attano, amanusso vā gaṇheyya sabbapacchimam // sabbo manusso āsi attano, amanusso vā gaṇhi sabbapacchimam (Ngạn ngữ Anh)

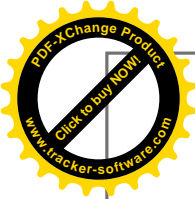
STT	Từ Pali	Nghĩa Việt liên quan	Từ loại
1	Sabba	Mọi, tất cả	Tính
2	Manusso	Người	Danh, nam
3	Atthi	Thì, là, tồn tại	Động, hiện tại, chủ động, mô tả
4	Attan	Bản thân	Danh, nam
5	Amanusso	Quý	Danh, nam
6	Vā	Và, hoặc	Phụ
7	Gaṇhāti	Bắt lấy	Động, hiện tại, chủ động, mô tả
8	Pacchima	Sau, phía sau	Tính
9	Āsi	Thì, là, tồn tại	Động, bất định, chủ động, mô tả
10	Gaṇhi	Bắt lấy	Động, bất định, chủ động, mô tả
Ghi chú		NA	
Câu gốc Anh hiện đại		<i>Everyman for himself, and the devil take the hindmost</i>	

[4] Mayam sabbe himseyyum // mayam sabbe himsimsu (Seneca)

STT	Từ Pali	Nghĩa Việt liên quan	Từ loại
1	Aham	Tôi, ta	Đại, nhân xưng, 1
2	Sabba	Tất cả	Tính
3	Himsati	Làm hại, gây hại	Động, hiện tại, chủ động, mô tả
4	Himsi	Làm hại, gây hại	Động, bất định, chủ động, mô tả
Ghi chú		NA	
Câu gốc Latin		<i>Ad nocendum potentes sumus</i>	

[5] Avaṅkam anekadā netabbam khayāya assa // avaṅkam anekadā netabbam khayāya siyā (Phaedrus)

STT	Từ Pali	Nghĩa Việt liên quan	Từ loại
1	Vaṅkam	Sự lươn lẹo	Danh, trung
2	Ekadā	Một lần	Trạng
3	Netabba	Sẽ được dẫn	Tương phân
4	Khayo	Sự sụp đổ	Danh, nam
5	Assa	Thì, là, tồn tại	Động, chủ động, cầu khiến
6	Siyā	Thì, là, tồn tại	Động, chủ động, cầu khiến
Ghi chú		NA	
Câu gốc Latin		<i>Ad perniciem solet agi sinceritas</i>	

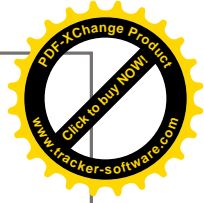
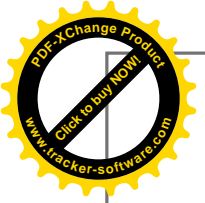

[6] Yo vinicche khippam, so assa anutāpī khippam // yo vinicche khippam, so siyā anutāpī khippam (Publilius Syrus)

STT	Từ Pali	Nghĩa Việt liên quan	Từ loại
1	Yo/yam/yā	Người mà, vật mà Mà người ấy, mà vật ấy Người nào, vật nào	Đại, quan hệ
2	Viniccheti	Phán xét	Động, hiện tại, chủ động, mô tả
3	Khippam	Nhanh chóng, vội vàng	Trạng
4	So/tam/sā	Người ấy, vật ấy	Đại, nhân xưng/chỉ định 3
5	Assa	Thì, là, trở thành	Động, chủ động, cầu khiến
6	Anutāpin	Người ăn năn, người hối hận	Danh, nam
7	Siyā	Thì, là, trở thành	Động, chủ động, cầu khiến
Ghi chú		NA	
Câu gốc Latin		<i>Ad poenitendum properat, cito qui judicat</i>	

[7] So jīvitāya sajjito assa seyyam, yo dhāreyya ūnam, yathā plavanam // so jīvitāya sajjito siyā seyyam, yo dhāreyya ūnam, yathā plavanam (Apuleius)

STT	Từ Pali	Nghĩa Việt liên quan	Từ loại
1	So/tam/sā	Người ấy, vật ấy	Đại, nhân xưng/chỉ định 3
2	Jīvitam	Cuộc sống, đời sống	Danh, trung
3	Sajjita	Được trang bị	Quá phân
4	Assa	Thì, là, tồn tại	Động, chủ động, cầu khiến
5	Seyyam	Tốt hơn	Trạng
6	Yo/yam/yā	Người mà, vật mà Mà người ấy, mà vật ấy Người nào, vật nào	Đại, quan hệ
7	Dhāreti	Mang, vác	Động, hiện tại, chủ động, mô tả
8	Ūnam	Ít hơn	Trạng
9	Yathā	Giống như (kết hợp trực bổ cách)	Phụ
10	Plavanam	Việc bơi lội	Danh, trung
11	Siyā	Thì, là, trở thành	Động, chủ động, cầu khiến
Ghi chú		NA	
Câu gốc Latin		<i>Ad vivendum velut ad natandum is melior qui onere liberior</i>	

[8] Bahusukarataraṃ hoti yuñjitaṃ anekesu kiccesu eke samaye ocinā vasānaṃ ekakāya (Quintilian)

STT	Từ Pali	Nghĩa Việt liên quan	Từ loại
1	Bahu	Nhiều	Tính
2	Sukara	Dễ	Tính
3	-tara	Hơn (dùng trong so sánh hơn)	Hậu tố
4	Hoti	Thì, là, tồn tại	Động, hiện tại, chủ động, mô tả
5	Yuñjitaṃ	Tham gia, tiến hành (kết hợp vị trí cách)	Động, nguyên mẫu
6	Eka	Một	Tính
7	Kiccaṃ	Phận sự, nhiệm vụ	Danh, trung
8	Samayo	Thời gian	Danh, nam
9	Ocinaṃ	Sự thu thập, sự gom góp	Danh, trung
10	Vaso	Sức mạnh	Danh, trung
11	Ekaka	Duy nhất	Tính
Ghi chú		@ Công thức so sánh hơn = [Tính từ so sánh hơn + danh từ xuất xứ cách] @ Tính từ dùng như danh từ	
Câu gốc Latin		<i>Adeo facilius est multa facere quam diu</i>	